

Preek 2 Timoteus 1:1-14

- Schildwolde, 23 oktober 2016
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Thema: Leef je geloof!

votum en groet

Ps.24:1,5 [Wiekslag 1-8]

wetslezing

Ps.141:1,2,3

gebed

lezen: 2 Tim.1:1-14

Psalm 119:137-152

Ld.100:3,8,9,11

preek: 2 Tim.1:7

Ld.78:1,2

dankzegging en voorbede

collecte

bijdrage Dorcas (tijdens collecte)

Ps.134

zegen

Gemeente van Jezus Christus,

Voordat ik iets ga zeggen over de Bijbeltekst, wil ik u er graag eerst op een andere manier bij bepalen. De kern van het eerste gedeelte wordt gevormd door de verzen 6-7. Ik lees die nog een keer met u...

Ik heb twee weken geleden aangegeven dat de woorden van de Bijbel geademd zijn door de Heilige Geest. En dat de Geest er is wanneer iemand die woorden aandachtig en biddend tot zich neemt.

Nu vraag ik u, om eerst zelf aandachtig bij de gelezen woorden stil te staan.

Zou u het eens op u willen laten inwerken, met als vraag wat deze woorden uit de tekst bij u oproepen? Een verlangen, een vraag, een zorg, een verwondering, een verootmoediging, een irritatie, een lied?

En zou u dit daarna willen delen met iemand die naast u zit?

Als u dat niet kunt of niet wilt, kunt u er natuurlijk ook voor uzelf over nadenken.

Ik geef hier drie minuten voor.

Zullen we er deze keer speciaal voor bidden?

Heer, nu wij ons verdiepen in uw Woord, bidden wij om uw Geest.

Verlicht ons verstand en open ons hart om te horen wat U zegt.

In de naam van Jezus Christus, onze Heer, amen.

[3 minuten]

Soms moet je even stilgezet worden om weer in beweging te komen.

Dat is wat ik geprobeerd heb. U even stilzetten. Omdat je anders maar doordobbert in je eigen stroming. Omdat je denkt dat je wel weet wat er staat. Omdat je denkt dat je de boodschap van de Bijbel wel kent. Maar ondertussen wordt je beeld van het evangelie steeds dunner. Je besef van God steeds vager. En de kracht van je geloof steeds zwakker. Ik hoop dat even stilgezet worden bij zo'n tekst iets wakker roept. Iets van God. Iets wat je raakt, wat je verandert, wat je geloof, hoop en liefde geeft. Iets wat je weer in beweging brengt. Naar God en/of naar je naaste.

Soms moet je even stilgezet worden om weer in beweging te komen. Ik heb voor deze oefening gekozen vanwege het jaarthema *'Leven uit Gods Woord'*. Om te ervaren hoe Bijbellezen ook heel direct kan, in verbinding met jezelf. Maar dat is niet de enige reden. Ik heb er ook voor gekozen om zo te beginnen, omdat het precies is wat in het begin van deze brief gebeurt. Timoteus loopt het risico dat hij zijn enthousiasme en zijn moed verliest. Hij doet z'n werk als predikant, maar het lijkt een beetje op de automatische piloot te gaan. Een risico dat niet alleen predikanten bedreigt, maar iedere christen. Dat het vuur dooft. En de sleur erin komt. In je geloof. In je omgang met God. In je praktische dienst aan de Heer.

Paulus stuurt deze brief aan Timoteus, om hem te bemoedigen. Om hem weer in beweging te brengen. En hij doet dat door Timoteus eerst stil te zetten. Hij geeft woorden aan wat Timoteus al lang weet. Sterker nog, Timoteus vertelt het zelf ook aan de mensen. En

toch vindt Paulus het nodig om Timoteus er weer aan te herinneren. Met nieuwe woorden. Om het stof eraf te blazen. Om het vuur weer aan te wakkeren. Om geloof, hoop en liefde op te roepen. Geloof is er. Echt wel. Hoop en liefde ook. En toch is het belangrijk om daarin een boost te krijgen. Zodat je erin leert leven.

Soms moet je even stilgezet worden om weer in beweging te komen. Ik wil vanmorgen heel dicht bij de tekst van deze brief blijven. Door stukje bij beetje te lezen en te luisteren. Naar de nieuwe en intense woorden die Paulus kiest. Om ons mee te laten nemen in de beweging van de heilige Geest. Om te voorkomen dat we in alle woorden en verzen de hoofdlijn kwijtraken, verklap ik vast de boodschap die het lezen oplevert: Leef je geloof! Hou het levend. Breng in praktijk wat je weet. Doe waartoe je geroepen bent. Vul je hart met de Geest van God. En dien de Heer met alles wat je hebt en bent. Leef je geloof!

1:1-2

Leef je geloof! Dat is het thema. Maar het is niet bedoeld als een motto voor een grote campagne. Met als risico dat de eerste hoorders al weer afhaken, omdat het klinkt als een opdracht. Je kunt het opvatten als een bevel. En van claims zijn sommige gelovigen zo moe. En op 'moeten' reageren andere christenen direct allergisch. Maar de oproep 'leef je geloof' klinkt heel anders als je het hoort als een persoonlijke bemoediging van een ervaren christen. Met wijsheid en liefde aan je voorgehouden.

Dat haal ik uit deze eerste verzen. Er is een speciale band tussen Paulus en Timoteus. Paulus was een gedreven zending. Door Jezus zelf in de kraag gegrepen om apostel te worden. In zoveel plaatsen heeft hij het evangelie gebracht. In al die jaren heeft hij de nodige medewerkers gehad en opgeleid. Onder die medewerkers neemt Timoteus een bijzondere plaats in. Paulus noemt hem 'mijn lieve zoon'. Ze hebben een bijzondere relatie, die twee. Paulus was de geestelijke vader van Timoteus, omdat Timoteus door hem de Heer Jezus heeft leren kennen. In al die jaren – en dat zijn er meer dan vijftien – hebben ze veel voor elkaar betekend en zijn ze zeer op elkaar gesteld geraakt. Nu ziet Paulus het einde van zijn leven naderen. Hij zit gevangen en rekent erop dat hij dat niet zal overleven. Heel graag wil hij Timoteus nog spreken. En hij dringt erop aan, dat Timoteus nog voor de winter hem komt opzoeken in Rome. Wat een mooie relatie tussen een oude en een jonge broeder!

Het tweede wat mij opvalt is de prachtige omschrijving van de boodschap van Paulus. Ik ben gezonden 'om de belofte te verkondigen van het leven in eenheid met Christus Jezus', schrijft hij. De belofte van het leven in eenheid met Christus Jezus. Deze omschrijving kom je nergens in de Bijbel zo tegen! Hoe mooi is het als de oude apostel aan het eind van zijn leven zijn boodschap hiermee kan samenvatten! Hij heeft zoveel verteld, zoveel onderwijs gegeven, zoveel uitgelegd, zoveel brieven geschreven. En het ging over God en over Christus, over zonde en rechtvaardiging, over vlees en Geest, over verleden, heden en toekomst, over persoonlijk geloof en kerkelijk samenleven. Hij heeft zoveel gedaan, geleden, ervaren en meegemaakt. En dat brengt hij allemaal bij elkaar in deze wijze woorden: het belangrijkste is de belofte van het leven in eenheid met Christus Jezus.

Heerlijk als een ervaren gelovige het zo bij elkaar kan brengen! Het gaat niet om een theologisch systeem. Maar om een diepe overtuiging. Het gaat niet om een christelijke

theorie of een kerkelijk cliché. Maar om een persoonlijk, doorleefd besef. Hoe nodig hebben jongeren het, om van ouderen te horen wat het geloof werkelijk inhoudt! Het leven in eenheid met Christus Jezus, dat is het ware leven! De verbondenheid met je Heiland, bevestigd in de doop, gevierd aan het avondmaal. Verzoend door zijn bloed, vernieuwd door zijn Geest. Leven in de tegenwoordigheid van Vader. Dat is het leven in eenheid met Christus Jezus. Die heerlijke belofte kun je overal horen, op school, in de kerk en thuis. Maar zonder de doorleefde ervaring en het diepe inzicht van oudere christenen blijft het in de lucht hangen. Het is een bemoediging van een ervaren christen.

Leef je geloof! Dat is geen harde opdracht of zware claim. Maar liefdevolle wijsheid. Geboren in ervaring en ingebed in een warme relatie. Die ik graag zou willen overnemen: Lieve broer, lieve zus, leef je geloof! Richt je op de belofte van het leven in eenheid met Christus Jezus. Dat is het ware leven!

1:3-5

Dit gedeelte geeft ons een mooi inkijkje in het gebedsleven van Paulus. Paulus schrijft vaker over zijn gebedsleven. Waar hij God voor dankt en wat hij aan de Heer vraagt. Hij vindt het belangrijk dat Timoteus weet dat zijn naam elke dag en elke nacht in zijn gebeden voorkomt. In dankbaarheid en in verlangen. Hoe vind je dat, als iemand je dat zou laten weten? Ik dank de Heer voor jou. En ik bid de Heer voor jou.

Dat onderstreept niet alleen de persoonlijke verbondenheid. Maar dat zet alles wat je zegt ook in het licht van God. Alles wat je als mensen tegen elkaar zegt, daar is de Heer bij. Sterker nog, alles wat je denkt, alles waar je op klikt, alles waar je naar kijkt, daar is de Heer bij. Maar in het bijzonder is Hij betrokken bij hoe mensen met elkaar omgaan. Paulus plaatst zijn relatie met Timoteus in het licht van God.

Heel mooi lezen we ook iets over de persoonlijke achtergrond van Timoteus en van Paulus. Ze komen beide uit een gelovig gezin. Van huis uit hebben ze liefde voor God geleerd en de dienst aan God in praktijk gebracht. In het geval van Timoteus geldt ook, dat zijn moeder en oma christen geworden zijn. Voor de voorouders van Paulus lag dat anders. Zij waren joden, maar, zegt Paulus, ze dienden oprecht en serieus dezelfde God als ik. Voor beiden geldt dat zij het geloof van huis uit hebben meegekregen. En toch is het geen traditie die gewoon wordt voortgezet. Want 'van huis uit' komt niemand in de hemel. Het is voor hen beiden een persoonlijk geloof geworden. Het geloof is in jouw leven 'gaan wonen', schrijft Paulus letterlijk aan Timoteus. In zijn leven ruikt het naar de vrede van Christus, voel je de kracht van de heilige Geest en merk je de liefde van de Vader.

Leef je geloof! Deze aanmoediging wordt geboren in een warme verbondenheid. En wordt ingebed in een levend gebedsleven. Maar wat betekent deze opdracht?

1:6-7 (tekst van de oefening aan het begin)

Hoe meer ik stilsta bij dit gedeelte uit de bijbel, hoe meer ik geraakt word door de woorden die Paulus gebruikt. Ook hier kiest Paulus bijzondere woorden om zijn punt te maken. Nieuwe woorden die het stof eraf blazen. 'Je moet het vuur brandend houden van Gods gave, die je hebt gekregen', schrijft hij. 'Gods genadegave is als een vuur. Het brandt van binnen. Het is een geschenk van de heilige Geest. Maar jij hebt de verantwoordelijk-

heid om het niet te laten uitdoven. Je moet ervoor zorgen dat het blijft branden. En dat uitdoven dat doe je, als je je door angst laat leiden. Als je bang bent voor de mensen. Bang voor de overheid. Bang voor tegenslag of pijn, voor conflict of lijden. Of als je bang bent voor jezelf. Maar God heeft ons geen geest van lafhartigheid gegeven, maar van kracht, liefde en bezonnenheid.'

Wat is die 'gave', die hier wordt genoemd? Er zijn twee opvattingen over de 'gave', die Timoteus heeft ontvangen. Er kan een bijzondere gave bedoeld zijn, bijvoorbeeld de gave van inzicht, van wijsheid, van luistervaardigheid. In de Bijbel worden zulke gaven genoemd als geschenken van de Heilige Geest. Gaven die een christen krijgt om in te zetten voor Gods werk en kerk. Dan zegt Paulus: laat in de kracht van de Heilige Geest die gave eruit komen. Verstop je gave niet uit angst. Doe waar je toe geroepen bent en waar je de benodigde vaardigheden voor hebt ontvangen.

Het kan ook zijn dat Paulus hier rechtstreeks doelt op de Heilige Geest die Timoteus als gave heeft ontvangen. Dat past bij de combinatie van gave en vuur. En ook bij de genoemde handoplegging. Bovendien schrijft Paulus wat voor Geest iedere christen heeft ontvangen: een Geest van kracht, liefde en bezonnenheid. Bij het ontvangen van de Heilige Geest hoort ook de opdracht om die Geest ruimte te geven in je leven. Daarbij heb je zelf een verantwoordelijkheid.

Twee opvattingen over de inhoud van die gave. Maar uiteindelijk is de oproep gelijk: houd het vuur brandend. Geef Gods Geest ruimte. Je hebt de Geest ontvangen. Voor jouw leven. Voor jouw dienst. Dat is een andere dienst dan Timoteus had. Maar ook jij bent geroepen. Op jouw plaats. In jouw relaties. Geroepen om christen te zijn.

God heeft je geen Geest van lafhartigheid gegeven. Een pittige uitspraak vind ik. Paulus ontmaskert daarmee wat wij vaak aan goede redenen naar voren schuiven. Hij noemt dat angst. We gaan niets nieuws proberen, tenzij bewezen is dat het een verbetering is. We gaan het niet de klassieke manier uitvoeren, want stel je voor dat mensen het niet begrijpen. We gaan niet naar buiten, want eerst moeten we het binnen op orde hebben. We gaan nu eens niet met elkaar bezig, want anders komt het nooit verder. Is dit allemaal lafhartigheid? Ik weet het niet. Maar ik weet wel dat het goed is, om mezelf voor de spiegel te zetten. Is het angst die mij drijft? Dan is het niet naar de Geest van Christus. Want God heeft ons een geest van kracht, liefde en bezonnenheid gegeven.

Leef je geloof! Met de kracht van de Geest: Om vol te houden en vol te gaan voor wat goed is. Met de liefde van de Geest: voor de Heer, voor ieder die de Heer volgt en voor ieder mens die je ontmoet. Met de bezonnenheid van de Geest: om te doorzien wat er aan de hand is en met wijsheid en moed je keuzes te maken. De Geest maakt geen bange mensen van ons, maar moedige mensen, vol liefde en geduld (BGT).

Leef je geloof! Die oproep wordt geboren in warme verbondenheid, gedragen door een levend gebedsleven en krijgt kracht door het geschenk van de Heilige Geest.

Ik laat de aansporing dat Timoteus zich niet hoeft de schamen voor Jezus en voor Paulus even liggen. Als de Heer het geeft, pak ik dat volgende week op, als ik met jullie het volgende stuk hoop te lezen.

Maar des te meer vraag ik je aandacht voor de prachtige samenvatting van het evangelie. Het zijn zulke mooie zinnen, dat men vaak denkt dat ze uit een bekend lied komen. Een dooplied of zo. Daar zijn helaas geen aanwijzingen voor, maar de woorden en zinnen lenen zich daar wel voor. Paulus laat de parels zien van Gods werk. Het bekende evangelie gaat glanzen en stralen. Dit is het goede nieuws dat alles de moeite waard maakt: Dat wij gered zijn. Tot een heilige taak geroepen. Dat Jezus Christus onze redder is. Die de dood heeft vernietigd en het eeuwig leven heeft gegeven. En dat Gods genade hierachter steekt.

Wat worden hier prachtige dingen gezegd over God! Zijn genade is de oorzaak van al het goede. Bij hem ligt het initiatief voor redding en leven. Daarbij liet Hij zich niet leiden door wat wij doen. Gelukkig niet! Het was zijn genade waarmee Hij ons riep. Met zijn liefdevolle overmacht. Genade die al voor het begin van de wereld bij God bestond. Hij was het altijd al van plan. Al voor God de wereld maakte, had Hij besloten dat wij gered zouden worden door Jezus Christus. Dat is door Jezus op aarde zichtbaar gemaakt. En bereikbaar.

Jezus is niet gekomen om ons systeem kloppend te krijgen. Of om onze toekomst veilig te stellen. Of om ons te inspireren door zijn goede voorbeeld. Nee, in Jezus is Gods genade bereikbaar geworden voor mensen. Hij is gekomen om ons te redden en ons te veranderen. Hij geeft ons een nieuw leven, een onvergankelijk leven in Gods nabijheid.

Twee dingen vormen het hart van het geloof: ons heil en onze Heiland. En beiden komen voort uit de genade van God. Zo geeft Paulus focus aan het leven: het gaat echt om de verbondenheid met Jezus Christus. Er zijn veel dingen in de wereld die heel belangrijk en waardevol zijn. We geven terecht veel aandacht aan relaties, geven tijd en energie aan ons werk, geven zorg aan onze gezondheid, lichamelijk en psychisch. We praten over de presidentskandidaten van Amerika, over de verschrikkingen van ISIS, en over de politieke ontwikkelingen in Nederland. Maar dat God je gered heeft in zijn genade door Jezus Christus, dat gaat daar bovenuit. Dat heeft waarde voor de eeuwigheid.

Leef je geloof! Zo krijgt de aansporing van Paulus een hart: Gods genade, daarvan leef je en kun je leven.

1:11-12

Paulus geeft een persoonlijk stukje geloofsgetuigenis. Over zijn motivatie, waarom hij zelfs het gevangenschap en marteling over heeft voor Jezus Christus. Over waarom hij ons aanspoort om het geloof levend te houden en in praktijk te brengen. Dat heeft te maken met zijn vertrouwen in Jezus Christus. En met zijn hoop op de toekomst.

Opnieuw zeg ik: het levert veel op, als je ontdekt hoe verrassend de woorden zijn die de apostel kiest. Zo schrijft hij dat Christus 'bij machte is om te bewaren wat mij is toevertrouwd'. Er is discussie over de vraag wat Paulus bedoelt met 'wat mij is toevertrouwd'. Het kan slaan op het evangelie, waarvan Paulus de verkondiger is. Maar dat niet van

Paulus afhankelijk is, omdat God zelf ermee verder gaat. Maar er is ook wat voor te zeggen om het op te vatten als zijn eigen leven. God heeft ieder mens het leven toevertrouwd. Maar uiteindelijk is Hij degene die het zal bewaren. Want een mens heeft zijn leven niet in eigen bezit.

Voor Paulus komt het moment dichterbij dat hij zijn leven aan de Heer moet teruggeven. En God zal het bewaren tot de grote dag aanbreekt. Aan het eind van zijn brief schrijft hij het op een vergelijkbare manier: De Heer zal me veilig naar zijn hemels koninkrijk brengen (4:18).

Het is maar een subtiele verwijzing naar de grote dag. Maar het geeft een enorm effect op het leven van Paulus. Daarom houdt hij het vol, ook in alle onzekerheid en verwarring. Daarom durft hij te blijven spreken van Jezus Christus, ook al wordt hem dat niet in dank afgenomen. Daarom houdt hij moed, ook al zijn er teleurstellingen en groeit het besef dat hij dit op aarde niet zal overleven. 'Want ik weet aan wie ik mij toevertrouw. Aan mijn Heer, die zal doen wat Hij heeft beloofd. Hij is trouw. En zal mijn leven bewaren.' Als dat geen motivatie is om je geloof levend te houden en in praktijk te brengen!

1:13-14

Leef je geloof! De preek heeft al een paar punten gekregen bij deze aansporing. Leef je geloof! Deze aansporing wordt geboren in een warme persoonlijke verbondenheid (1-2). Deze bemoediging is ingebed in een doorgaand gebedsleven (3-5). De bemoediging is erop gericht dat je de Heilige Geest niet uitdooft, maar laat doorwerken (6-7). Want aan je geloof gaat Gods genade door Jezus Christus vooraf (8-10). En je blijft in beweging als je let op de grote dag die komt (11-12).

Ik voeg daar nog één ding aan toe: voor het leven van je geloof kun je je oriënteren op Gods Woord. De heilzame, betrouwbare woorden van God, die je door de dienst van apostelen en profeten bereiken. Er kan veel in je leven gebeuren. Er kan veel in de gemeente gebeuren. Er kan veel in de kerk gebeuren. Maar met het Woord van God kunnen we verder. In geloof en liefde. Omdat Gods Geest daarin meekomt.

Ook jij, lieve broer, lieve zus, leef je geloof! Houd je geloof levend en breng het in praktijk. Laat je niet afleiden of tegenhouden. Blijf bij Jezus, leef van de Geest. Want daarin gaat het leven voor je open.

Amen